

8

Народився 24 травня 1881 року в Києві, в Лук'янівській в'язниці. Там у той час перебували його батьки – політичні в'язні.

Хлопець виховувався в родовому маєтку діда до повернення батька із семирічного сибірського заслання. 1900-го Олександр Богомолець закінчив із золотою медаллю Першу Київську гімназію і вступив на юридичний факультет до Університету Святого Володимира. Та невдовзі перевівся на медичний факультет. За станом здоров'я 1901 року переїхав до Одеси, де продовжив навчання на медичному факультеті Новоросійського університету. На другому курсі Богомолець опублікував свою першу наукову роботу «До питання про будову і мікрофізіологію бруннерових залоз» (1902). 1906 року закінчив навчання на відмінно. А 1910-го став приват-доцентом університетської кафедри загальної патології.

У 1909 році в Імператорській Військово-медичній академії з успіхом захистив дисертацію на тему «До питання про мікроскопічну будову і фізіологічне значення надниркових залоз у здоровому і хворому організмі». З 1911-го працював у кращих клініках і університетах Франції та Німеччини. Після повернення на батьківщину був призначений екстраординарним професором кафедри загальної патології і бактеріології медичного факультету Імператорського Миколаївського університету (нині Саратовський університет). Саратовська лабораторія Богомольця стала провідним центром експериментальної роботи в галузі патологічної фізіології у Росії. У науковій діяльності О. Богомолець основну увагу приділяв проблемам імунології, вивченню механізмів клітинного та гуморального імунітету й анафілаксії.

Після Жовтневої революції професор Богомолець став старшим епідеміологом Саратовського губернського відділу охорони здоров'я. Організував першу в країні протималярійну лабораторію.

Підкорювач медичних вершин

24 травня – 130 років від дня народження Олександра БОГОМОЛЬЦЯ

ЗАСНОВНИК І ДИРЕКТОР ІНСТИТУТІВ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ БІОЛОГІЇ І ПАТОЛОГІЇ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УРСР ТА КЛІНІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ АКАДЕМІЇ НАУК УРСР
ГЕРОЙ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ
АКАДЕМІК
ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ БОГОМОЛЕЦЬ
НАРОДИВСЯ 1881 Р. ПОМЕР 1946 Р.

Олександр Олександрович Богомолець (1881–1946) – патофізіолог, віце-президент Академії наук СРСР, президент Академії наук Української РСР, директор Інституту експериментальної біології і патології Академії наук Української РСР, директор Інституту клінічної фізіології Академії наук Української РСР, академік Академії медичних наук СРСР, академік Академії наук СРСР, Української РСР і Білоруської РСР.

У 1925 році його обрано професором кафедри патологічної фізіології медичного факультету 2-го Московського державного університету.

З 1928 по 1931 рік Богомолець був директором Інституту гематології та переливання крові Академії наук. Там під його керівництвом було вперше вирішено завдання надійної консервації крові. У 1930 році переїхав до Києва, де був обраний президентом Академії наук Української РСР. З 1930-го працював директором Інституту експериментальної біології і патології та Інституту клінічної фізіології Академії наук Української РСР (нині обидва інститути носять його ім'я). Праці Богомольця в київський період життя присвячені найважливішим питанням патологічної фізіології, ендокринології, вегетативної нервової системи, вченням про конституцію і діатез, онкологію, фізіологію й патологію сполучної тканини та проблемами довголіття.

Великим і неоднозначним досягненням науковця став розроблений ним метод дії на сполучну тканину антиретиккулярною цитотоксичною сироваткою (АЦС, або сироватка Богомольця). Цю сироватку Богомолець ретельно розробляв і прагнув широко застосовувати в боротьбі із старінням, а також для лікування різних захворювань. У роки Великої Вітчизняної війни АЦС, по суті, була єдиним вітчизняним засобом, що прискорював зрощення переломів і загоєння пошкоджених м'яких тканин. Також з успіхом застосовувалася його методика консервації крові. Олександр Богомолець створив учення про взаємодію пухлини й організму, яке кардинально змінило уявлення про ріст пухлин.

Помер 19 липня 1946 року від туберкульозу, на який хворів у юності. Похований у центрі Києва, в парку біля будівлі Інституту клінічної фізіології.

Олена ГРЕЧАНА.

Лікарю і Людині

Вечір пам'яті з нагоди 90-річчя від дня народження доктора медичних наук, професора, заслуженого діяча науки України, директора Інституту раку (1971–1987 роки) Анатолія Івановича Позмогова (1921–2004) зібрав його друзів, близьких, колег та вдячних учнів.

Їм представили фотоекспозицію та виставку наукових праць професора Позмогова. Сім'я, носій пам'яті видатного науковця та лікаря, отримала нагороду, якої удостоєно Анатолія Івановича, – орден Асоціації радіологів України «Гідність радіології». Його вручила донькам ученого віце-президент асоціації, доктор медичних наук Ірина Миколаївна Дикан.

Вшанували пам'ять прем'єрою присвяченого А. І. Позмогову документального фільму ДТРК «Культура» «Труди і дні вченого», режисером якого є Тамара Бойко. Народний художник України, академік Української академії архітектури Людмила Жоголь представила виставку gobelenів «Мої квіти Лікарю і Людині».

Л. К.

Фото Миколи БІЛКОПИТОВА.

